

بازافرینی هویت شهرها از دریچه منظر شهری

راضیه قنبری صفدر

مری دانشگاه ازاد اسلامی واحد اسد اباد

Ghanbari.r6@gmail.com

راضیه قنبری صفدر

خلاصه

در جهان امروز مهم ترین پهنه زندگی بشر همان شهر است، عوامل موثری همچون فرهنگ ساکنین، پیشینه تاریخی و اقلیم منطقه به مرور زمان یک هویت غالب از شهر را در ذهن مردم تعریف میکنند و مجموعه ای از تصاویر که در طول شبانه روز از شهر در اذهان عموم نقش مینندد، منظر شهری را میسازد. امروزه عوامل متعددی همچون توسعه شهرنشینی و مهاجرت روستاییان به شهرها نیاز به ساخت و سازهای انبوه با سرعت بالا موجب بروز «بحران هویت» گشته که خود به چالش اجتماعی و فرهنگی بدل شده است. هدف نگارنده در این مقاله بازگرداندن هویت گمشده شهرها از طریق پرداختن به منظر شهریست که در چهاجوب نظری بیان گردیده است.

کلمات کلیدی: هویت، بحران، منظر شهری، مردم.

۱. مقدمه

دیر زمانی نیست که «چشم انداز و منظر» به عنوان یک وجه پراهمیت از محیط زیست انسان مورد توجه قرار گرفته است. محققان از ویژگی های تاریخی، فرهنگی و زیباشناختی به عنوان جنبه های اصلی و قابل توجه منظر یاد کرده اند. توجه به وجوه یاد شده در شهر، جلوه ای از محیط زیست انسان را در بر می گیرد که «منظر شهری» نامیده شده است. امروزه، گسترش فضاهای مصنوعی و بهبود کیفیت آن ها و همچنین میل به زندگی وابسته به طبیعت و تاریخ، جنبه های متنوعی از «چشم انداز و منظر» را آفریده اند که هر یک موضوع و بستر حرفه ای خاص قرار گرفته اند. تحقیقات و انتشارات موجود، نظریه های گوناگونی را به عنوان پشتوانه های اقدامات اجرایی در زمینه «چشم انداز» تبیین کرده اند. رشد فعالیت های مربوط به «منظر» شاخه های فرعی آن از جمله «منظر شهری» را به عنوان زمینه های مختلف این کار معرفی کرده است. اهمیت «منظر شهری» به واسطه نقش آن در زیباسازی، هویت بخشی و روان سازی جریان زندگی در محیط شهری است. شهرهای امروزی، به دلایل گوناگون و اغلب اقتصادی از یافتن هویت بصری و تاریخی مطلوب بی بهره می مانند. در عین حال لازم است تا با توجه به زمینه های نظری و بنیادین مباحث «منظر شهری» از تبدیل شدن این مقوله به نوعی فعالیت تخیلی و بی مبنا جلوگیری به عمل آید، چرا که سیمای شهر، همان چیزی است که از شهر «حس» می شود و به «دیده» می آید. تعاریف امروزی منظر (دایره شمول)، آن را از محدوده «نظر» به همه آن چیزی که از محیط دریافت می شود توسعه می دهد (ویژگی های صوتی، بو و بافت از جمله این موارد است). منظر، جلوه ای از واقعیت فضای زیست انسان است که توسط استفاده کننده درک می شود و باید اذعان داشت به رغم در انزو ماندن آن، مهم ترین وجه محیط زیست است که با انسان در ارتباطی روحانی به سر می برد^۱.

۲. فرضیه تحقیق

به نظر میرسد بین مؤلفه های سازنده هویت و منظر شهری شکل گرفته امروزی ارتباط وجود دارد.